

Fővárosi Törvényszék

Az ügy száma:	106.K.703.443/2024/19.
Felperes:	Sysman Informatikai Zrt. (1037 Budapest, Montevideo utca 10. I. em.)
A felperes képviselője:	Szigeti-Szabó és Társai Ügyvédi Iroda (1036 Budapest Hegedűs Gyula utca 7. fszt. 4. eljáró ügyvéd: dr. Szigeti-Szabó Andrea ügyvéd)
Alperes:	Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság (1026 Budapest, Riadó utca 5.)
Az alperes képviselője:	dr. Virágh Norbert kamarai jogtanácsos
Alperesi érdekelt:	Országos Bírósági Hivatal
Az alperesi érdekelt képviseelője:	(1055 Budapest, Szalay utca 16.) Balsai Ügyvédi Iroda (1024 Budapest, Margit krt. 15-17., eljáró ügyvéd: dr. ifj. Balsai István)
A per tárgya:	közbeszerzési ügyben hozott D.432/15/2024. számú határozat jogszerűségének vizsgálata

Í t é l e t:

A Fővárosi Törvényszék az alperes 2024. augusztus 16-án kelt D.432/15/2024. számú határozatát a 2. kérelmi elem vonatkozásában megsemmisíti és e körben az alperest új eljárásra kötelezi, egyebekben a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 54.000 (ötvennégyezer) forint perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen be az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára 15.000 (tizenötezer) forint eljárási részilletéket, a fennmaradó 15.000 (tizenötezer) forint eljárási részilleték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az ítélet alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperesi érdekelt – mint ajánlatkérő – 2024. március 12-én a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított „szerverszoba és linux rendszerek üzemeltetése 2024.” tárgyában. A beszerzés becsült értéke: 231.000.000 Ft. (EKR000356552024)
- [2] Az ajánlattételi felhívás 5.1. pontja szerint a közbeszerzés célja szervertermek üzemeltetése és Linux alapú rendszerek támogatása 12 hónap időtartamban. Az értékelés – a felhívás 5.1.10. pontja alapján – minőségi és árszempontra alapítva történik: az első minőségi részszempont, hogy az M1.3) alkalmassági feltételnél előírt szakember rendelkezik-e HPE Master ASE:

Server Solutions Architect és HPE Master ASE - Storage Solutions Architect minősítésekkel (igen/nem) [súlyszám: 20]; a második minőségi részszerpont: az M1.2) alkalmassági feltételnél előírt szakember alkalmassági minimum követelményszintet meghaladó többlettapasztalata (min.: 0 max. 48 hónap) [súlyszám: 10]; árszerpont (nettó havidíj) [súlyszám: 70]. A közbeszerzési dokumentumként rendelkezésre bocsátott útmutató szerint csatolni kellett a megajánlott szakemberek önéletrajzát, a részszerpontként értékelt gyakorlati idő hónapjai között nem lehetett átfedés; a 48 hónapot meghaladó többlettapasztalatra is csak a maximum pont adható. A műszaki leírás 3. I. a) és b) pontjai értelmében a szerverterem üzemeltetés során az ajánlattevő köteles a súlyos hibák bejelentésére ügyeleti telefonszámot 7x24 órában fenntartani, a Linux és kapcsolódó rendszerek támogatása körében köteles a súlyos hibák bejelentésére ügyeleti telefonszámot 5x12 órában (7:00-19:00) fenntartani.

- [3] A 2024. április 12-ei ajánlattételi határidőre három ajánlattevő nyújtotta be ajánlatát: a felperes ajánlati ára: 12.490.000 Ft nettó havidíj volt, a minőségi részszerpontokra „igen” és „48 hónap” ajánlatot adott; a perben nem álló DataCare Rendszerintegrációs Zrt. (a továbbiakban: cég1) ajánlati ára: 19.200.000 Ft volt, a minőségi szerpontokra „Nem” és „59 hónap” ajánlatot adott; a harmadik ajánlattevő a Delta Systems Kft. (a továbbiakban: cég2) ajánlati ára: 19.800.000 Ft volt, „Nem” és „0 hónap” ajánlatot adott.
- [4] Az alperesi érdekelt a felperes árajánlatát a Kbt. 72. § (1) bekezdésében foglaltak alapján aránytalanul alacsonynak minősítette, ezért 2024. május 6-án árandokolást kért akként, hogy a felolvasólapon szereplő nettó havidíj (Ft) ajánlati árát részletes indoklással, objektív alapú dokumentumokkal támassza alá; az indokolásnak számszerű, részletes számításokkal alátámasztott, objektív adatokat kell tartalmaznia, amelyekből egyértelműen megállapítható, hogy a vállalási ár milyen költségelemből, illetve egyéb objektív tényezőkből áll; a nettó havidíj (Ft) ajánlati árban mutassa be többek között az üzemeltetésben részt vevők létszámát, munkaidejét, munkabérét, a járulékokat, egyéb közvetlen és közvetett költségeket, a nyereség mértékét és az alvállalkozói díjakat.
- [5] A felperes 2024. május 9-én küldte meg árandokolását, melyben – egyebek mellett – arra hivatkozott, hogy több ügyféllel is szerződésben áll, szakértői egy megosztott szakértői csapat részeként dolgoznak, több ügyfelet szolgálnak ki párhuzamosan, mely erőforrás megosztás lehetővé teszi, hogy projektjei költségét alacsony költség szinten tartsa. A helpdesk szolgáltatás ellátására táblázatos formában 8 párhuzamosan futó projekt alapján számolva mutatta be 6 diszpécser szakember havi bruttó bérköltségét akként, hogy – a táblázat második sorában – elsőként feltüntetett szakembernél nem jelenítette meg a műszakot, a további ötnél „7x24, 8 órás váltott műszak” -ot tüntetett fel, majd a bérpótlékok sorokban 6 főre számolt műszakpótlékot és 6 főre számolt munkaszüneti napi pótlékot jelenített meg. Előadta, hogy „a szabadságolásnak nincsen a projektre vetített plusz költsége, miután ha valamely szakértő szabadságra megy, ő az alatt nem végez munkát a projekten, a helyére delegált kollega bérezése pedig alapvetően megegyező (miután törekszünk az azonos munkakörökben dolgozó kollegák közötti bérfeszültségek elkerülésére), így a szabadság alatti helyettesítésnek ezáltal nincsen plusz költsége”. A 6 diszpécser összes költségként 576.473 Ft-ot tüntetett fel, mely nem egyezett a 6 szakember költségeinek összegével (668.287 Ft). A szöveges rész szerint a „folyamatos diszpécser szolgálatot a szabadságok figyelembevételével 6 fővel tudjuk ellátni úgy, hogy egyszerre 1 ember dolgozik, 8 órás műszakban”. A felperes megadta az alvállalkozó költségét, aki egy embert delegál, továbbá részletesen bemutatta az adó és infrastruktúra költségeit is. Az összesítő táblázatában 10.224.993,36 Ft összes költséget és 2.265.006,64 Ft nyereséget mutatott ki, mely 18,13%.
- [6] Az alperesi érdekelt a cég1-nek két alkalommal bocsátott ki hiánypótlási felhívást a 2. minőségi részszerpontra megajánlott szakember többlettapasztalatával kapcsolatosan.
- [7] A 2024. június 3-án küldött összegezés szerint a felperes és a cég1 érvényes ajánlatot nyújtottak be, az eljárás nyertese a felperes.

- [8] A döntés ellen a cég1 előzetes vitarendezési kérelmet nyújtott be. Az alperesi érdekelt 2024. június 11-én – a bírálathoz Kbt. 80. § (4) bekezdése szerinti újrainvitásával – kiegészítő árándokolást kért a felperestől, melyben – egyebek mellett – a diszpécser költségekre kérdezett rá: „Az árándokolásban szereplő diszpécseri költségeket tartalmazó táblázatban Önök összesítve 576 473 Ft/hó költséggel számoltak, viszont a havi költség 1 projektre vetített összege elnevezésű oszlop összege helyesen 668 287 Ft. Kérjük, oldja fel az ellentmondást.” Az alperesi érdekelt a munkabérek összegére is indokolást kért, mert azokat irreálisan alacsonynak tartotta.
- [9] A felperes 2024. június 14-én nyújtotta be a kiegészítő árándokolását, melyben a diszpécseri költségekre vonatkozóan előadta, hogy az azokat tartalmazó „táblázatban 5 fő, 7x24, 8 órás váltott műszakos diszpécserrel tüntettünk fel. A 2. soron megadott diszpécser, tartalék szakemberként került beírásra a táblázatba, arra az esetre, ha betegszabadság során kiesik az 5 főből valaki. Miután ez esetben a kieső ember bérköltségét nem kell ráosztani a projektre, ezért számoltunk az összesítésben 5 fővel. Véleményünk szerint az árándokolás és a kiegészítése során közölt információk megfelelően indokolják, hogy a szerződés az adott áron és költséggel teljesíthető.” A munkabérek bemutatásánál rovatban hat diszpécser munkabérét mutatta be, az első diszpécser adatait az alábbiak szerint rögzítette: „1 db diszpécser: 734 500 Ft /hó; Bruttó bér: 650 000 Ft + Munkáltatói oldal: Szociális hozzájárulási adó: 84 500 Ft” Ezen szakembert tartalék emberként számoltuk (6. pont alapján), így nyertesség, és szükség esetén felvételre kerül a meghatározott munkabérrel, láthatóan a többi diszpécser fizetéséhez igazodva.”
- [10] Az alperesi érdekelt 2024. június 19-én módosított összegezését bocsátott ki, melyben érvényes és egyben nyertes ajánlatot benyújtóként cég1-et jelölte meg, míg a felperes ajánlatát az alábbi indokollással érvénytelenné nyilvánította: „A Sysman Informatikai Zrt. ajánlata érvénytelen a Kbt. 73. § (2) bekezdése alapján, mert aránytalanul alacsony árat tartalmaz. Ajánlatkérő az eljárásban aránytalanul alacsony ár miatt árándokolást, majd előzetes vitarendezési kérelem alapján kiegészítő árándokolást kért az ajánlattevőtől. A kiegészítő árándokolás azonban nem megfelelő, ellentmondásos adatokat tartalmaz, így az árájánlat nem megalapozott. A kiegészítő árándokolás 6. pontjában „Diszpécser költségek” esetén a Sysman Zrt. 5 fővel kívánja a diszpécser szolgáltatást ellátni, és a hatodikként feltüntetett személy pedig csak pót ember lenne betegség esetén. Ez nem áll összhangban a korábban benyújtott árándokolással, mert abban az ajánlattevő konkrétan leírta, hogy a diszpécser szolgáltatást 6 fővel tudja ellátni – a szabadságok figyelembevételével jelezte is a létszámot, valamint a bérpótlékoknál is eredetileg 6 fővel számolt („Bérpótlék: éjszakai pótlék vagy műszak pótlék jár a Munka Törvénykönyv szerint. Jelen esetben folyamatos munkavégzés miatt - műszakpótlékkal kell kalkulálni: 30%; a megadott 6 fő esetén: 4 047 660 Ft a havi bér, és ennek a 30% -a.”). A kiegészítő árándokolás 2. pontjában a „Bemutatott munkabérek” esetén 1 db rendszertechnikai mérnököt jelölt meg, aki – ahogy azt az ajánlattevő jelezte –, jelenleg még nincs állományban és nyertessége esetén a pozícióra a tervezett költséggel fogják felvenni. Álláspontunk szerint, ahogy az ajánlattevő ezzel a jelenleg még nem alkalmazott mérnökkel számolt, úgy a diszpécseresek esetén is 6 fővel számolt, azonban a költségeket csak 5 főre összesítette. (...) A fentiekre tekintettel az árándokolás és a kiegészítő árándokolás ellentétes adatokat tartalmaz, az ajánlattevő nem vett figyelembe minden költséget, így az ajánlati ár megfelelősége és a szerződésnek az ajánlati áron történő teljesíthetősége nem állapítható meg. Az ajánlat aránytalanul alacsony árat tartalmaz, így érvénytelen.” Az indokollásban az alvállalkozói költség vonatkozásában is kifogást emelt, amelyet azonban – a felperes előzetes vitarendezési kérelmének e vonatkozásban helyt adva – nem tartott fenn és az összegezését 2024. július 8-án módosította, míg a diszpécser költségek vonatkozásában a felperes előzetes vitarendezési kérelmét elutasította, az összegezés indokát e vonatkozásban fenntartotta.

- [11] Az összegezés ellen a felperes nyújtott be jogorvoslati kérelmet. Az 1. kérelmi elem szerint az alperesi érdekelt megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, a Kbt. 71. § (1) bekezdését, a Kbt. 72. § (1)-(3) bekezdését és a Kbt. 73. § (2) bekezdését az ajánlatának aránytalanul alacsony ár okán történt érvénytelenné nyilvánításával. Alapvetően nincs ellentmondás az árándokolása és a kiegészítő árándokolása között, az árándokolásban is 5 fő bér- és járulékköltségével számolt, és ugyanerről nyilatkozott a kiegészítő árándokolásban is. Az árándokolás bérpótlékra vonatkozó számítása pusztán adminisztrációs hiba folytán tartalmazta a hatodik, „tartalék” munkavállaló bérpótlékát. A kiegészítő árándokoláskérés nem terjedt ki erre a körülményre, és ő sem észlelte. Ezen adminisztrációs hiba az árándokolás csekély mértékű módosításával (6 fő helyett 5 fővel kalkulálva a bérpótlékokat) orvosolható, az adminisztrációs hiba javítása nem hat ki a szerződés adott áron való teljesíthetőségének megállapíthatóságára, sőt pozitív hatással van a szükségszerűen felmerülő költségek szintjére. Az 1. előzetes vitarendezési kérelemhez mellékelt táblázatban egy hónap figyelembevételével bemutatta, hogy 5 munkavállalóval a feladat szerződés- és jogszerűen teljesíthető, tehát a 6. szakember díjával nem indokolt számolni. Az alperesi érdekelt egyáltalán nem vizsgálta meg, hogy a helpdesk szolgáltatás 5 munkavállalóval is teljesíthető. Amennyiben a 6., tartalék szakember teljes bérével számolnia kellett volna, akkor is olyan mértékű pozitív haszonkulccsal tervezett, amely még a 6. szakember teljes bérköltségét is fedezi (a 18,13%-os haszonkulcs még ebben az esetben is csak 17,4%-osra mérséklődne), tehát – egyéb költségelem kifogásolásának hiányára tekintettel – fel sem merülhet a szerződés adott áron való teljesíthetősége.
- [12] A 2. kérelmi elem szerint az alperesi érdekelt a cég 2. részszempontra tett megajánlása tekintetében – a kétszeres hiánypótlás alkalmazásával, illetve annak elfogadásával és ennek okán az ajánlat érvénytelenné nyilvánításának elmulasztásával – megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, a Kbt. 71. § (1), (3), (6), (9) és (10) bekezdését, valamint Kbt. 73. § (1) bekezdés *d)* és/vagy *e)* pontját.

Az alperes határozata

- [13] Az alperes 2024. augusztus 16-án kelt D.432/15/2024. számú határozatával a jogorvoslati kérelem 1. kérelmi elemét elutasította, a 2. kérelmi elem tekintetében a jogorvoslati eljárást megszüntette.
- [14] Elsőként azt vizsgálta, hogy a felperes a 2. kérelmi elem benyújtására vonatkozóan rendelkezik-e ügyfélképességgel. E körben hivatkozott a 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Jogorvoslati irányelv) 1. cikkének 3. pontjára, a Kbt. 148. § (2) bekezdésére és az Ákr. 10. § (1) bekezdésére, valamint a Kúria a Kf.III.37.835/2019/4. számú és a Fővárosi Törvényszék 104.K.702.284/2021/12. számú ítéletére. Indokolása szerint az egységes és következetes joggyakorlat alapján a jogorvoslati kérelem előterjesztésének törvényi feltételeként meghatározott jog vagy jogos érdeksérelem a kérelmező vonatkozásában közvetlenül kell, hogy felmerüljön az adott eljárás során. Több kérelmi elem benyújtása esetén ennek a közvetlenségnek külön-külön fenn kell állnia, és ezt kérelmi elemenként kell megvizsgálnia. Megállapította, hogy amennyiben a jogorvoslati kérelem 1. kérelmi eleme alapos lenne, azaz megállapítást nyerne, hogy jogsértő volt a kérelmezői ajánlat érvénytelenné nyilvánítása, úgy mint legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevő a kérelmező lenne az eljárás nyertese, melynél kedvezőbb helyzetbe nem kerülhet egy közbeszerzési eljárás során. Abban az esetben, ha az 1. kérelmi elemet elutasítja, a kérelmező ajánlata érvénytelen marad, melynél fogva szintén nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, azaz a fentiekben kifejtett, a közbeszerzési

eljárás célját jelentő szerződéskötési pozícióba. Nem helytálló a kérelmezőnek a D.436/26/2023. számú döntőbizottsági határozat bírósági felülvizsgálata eredményeként a Fővárosi Törvényszék által hozott 103.K.704.121/2023/18. számú ítéletre való hivatkozása, mivel a felhívott és a jelen ügy tényállása az egyes kérelmi elemek megítélését illetően eltérő: a hivatkozott jogorvoslati eljárásban a kérelmező három kérelmi elemet terjesztett elő, az elsőben a saját ajánlata érvénytelenségét, míg a másodikban és a harmadikban a nyertes ajánlat érvényességét kimondó ajánlatkérői döntést vitatta. A támadott eljárást megszüntető végzésben mindhárom kérelmi elem tekintetében a kérelmezői ügyfélképesség hiányát állapította meg, míg jelen eljárásban az 1. kérelmi elem érdemi elbírálására kerül sor. Nem fogadható el azon érvelés sem, hogy az 1. kérelmi elem alaptalansága, illetve a 2. kérelmi elemnél a jogsértés megállapítása esetén, vagyis akkor, ha mind a felperes, mind a cég1 ajánlata érvénytelen, az eljárás eredménytelensége esetén az ajánlatkérő közbeszerzési, ezáltal új közbeszerzési eljárás indítási kötelezettsége miatt fennáll a 2. kérelmi elem benyújtására vonatkozó ügyfélképessége. A Fővárosi Törvényszék 25.K.700.307/2018/19. számú ítélete szerint az, hogy az eljárás eredménytelensége esetén egy új – kötelezően kiírandó – közbeszerzési eljárásban az alperesi beavatkozó kedvezőbb helyzetbe kerülhetne, egyértelműen nem állapítható meg, mert egy jövőbeni bizonytalan esemény, amely egyértelmű, jelenleg megállapítható végkimenetellel nem zárulhat, nem vezethet annak megállapítására, hogy abban az eljárásban az alperesi beavatkozó feltétlenül kedvezőbb helyzetbe kerülne. Ennek bekövetkezése csak esetleges, ezért ez közvetlen jogi érdekek szintén nem minősíthető, s akként figyelembe sem vehető. A fentiekből következően a kérelmezőnek nem fűződik közvetlen jogos érdeke a jogorvoslati kérelem 2. kérelmi elemének érdemi vizsgálatához, ugyanis a jogsértés megállapítása esetén sem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, nem lehet nagyobb esélye a szerződés elnyerésére. Ennek hiányában azonban olyan közvetett érdekelttség valósul meg, amely nem alapozza meg a jogorvoslati kérelem előterjesztéséhez szükséges közvetlen érdeksérelem fennállását. Mindezek alapján a Kbt. 145. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ákr. 46. § (1) bekezdés *a*) pontjára tekintettel az Ákr. 47. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján a jogorvoslati eljárást a 2. kérelmi elem tekintetében megszüntette. A kérelmező ügyfélképességének hiánya miatt előállt eljárási akadály okán az alperesi érdekelt elkészettségre vonatkozó eljárási kifogását, illetve az ügyet érdemben nem vizsgálta.

- [15] Az alperes az 1. kérelmi elem vonatkozásában rögzítette, hogy a Kbt. szabályozásának célja egyrészt a szerződés konkrét vállalási áron való teljesítésének biztosítása, másrészt a gazdasági észszerűséggel össze nem egyeztethető ellenszolgáltatással versenyelőnyt szerezni kívánó ajánlattevők kizárása az ajánlatok értékeléséből. Az ajánlatkérő kötelessége az árajánlat megalapozottságáról való meggyőződés, és ha ehhez az indokolás nem elégséges, annak elfogadhatósága kétséges, kiegészítő indoklást kérhet, mely szükség esetén több ízben is alkalmazható. Az indokolás akkor megfelelő, ha abból az ajánlatkérő meg tudja állapítani a részletezett költségelemek alapján, hogy az ajánlati ár tartalmaz valamennyi jogszabályban és egyéb módon vállalt olyan kötelezettséget, amelynek figyelembevételével a kérelmező az ajánlati ára kialakításakor kalkulált. Az indokolásból ki kell tűnnie, hogy az egyes költségelemeket terhelő, kötelezően figyelembe veendő kiadásokat az ajánlattevő belekalkulálta az ajánlati árába. Amennyiben az indokolás nem megfelelő – azaz valamely költségelemek tekintetében hiányos, vagy nem objektív, illetve a gazdasági észszerűséggel nem összeegyeztethető – az ajánlatkérő köteles az ajánlatot a Kbt. 73. § (2) bekezdés alapján érvénytelenné nyilvánítani. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 15. § (3) és (7) bekezdéseiben rögzített valódiság és összemérés elvére is figyelemmel az ajánlattevőknek áringokolásaikban minden költséget ott kell kalkulálniuk, feltüntetniük, ahol az ténylegesen felmerül, ellenkező esetben a keresztfinanszírozás tervezésével az indokolás nem minősülhet objektív alapúnak. Az indokolás meg nem felelősége nem pusztán azt jelenti, hogy az adatok számszaki levezetése alapján az állapítható meg, hogy a megajánlott ár aránytalanul alacsony,

hanem ha az ajánlattevő az árindokolások során az abban foglalt adatokat módosítja, az egyes költségelemeket átírja, újabb elemekkel bővíti. Amennyiben csupán magyarázza, kiegészíti a már megadott árindokolást, az önmagában nem vezet az ajánlat érvénytelenségének megállapításához, viszont egyes költségtételek mértékének, valamint az összköltséghez és az ajánlati árhoz viszonyított arányának módosítása nem tekinthető objektív alapú indokolásnak.

- [16] A felperes az eredeti indokolásában egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a diszpécser szolgáltatást 6 szakemberrel tudja ellátni, és a számszaki levezetése is mind egyéneként, mind pedig az összesített bérpótlékok tekintetében 6 főre vonatkozott, viszont a jelen projektre vetített összesített bérköltség összegéhez nem adta hozzá az elsőként feltüntetett helpdesk szakember tárgyi projektre vonatkozó 91.813 Ft-os bérköltségét, így az 10.224.993 Ft-os összesített költség ezen munkavállaló tekintetében csak a bérpótlékot tartalmazta, a bérköltségét nem. Ezen kalkulációs hibára kiegészítő indokolásában azt a magyarázatot adta, hogy az indokolásban a diszpécseri feladatokra alapvetően csak 5 szakemberrel kalkulált, a 6. – a táblázatban elsőként feltüntetett – szakember csak betegség miatti helyettesítésre tervezett tartalék munkavállaló, ezért kalkulált nem 6, hanem 5 fő bérköltségével. A felperes kiegészítő árindokolása az eredeti árindokoláshoz képest a szöveges magyarázat tekintetében olyan jellegű eltérést tartalmaz, amely az eredeti indokolás átértelmezésének, megváltoztatásának minősül, és mint ilyen, nem felel meg az indoklás egészével szemben támasztott objektivitás követelményének. Nem helytállóak a felperes előzetes vitarendezési és jogorvoslati kérelmében, valamint észrevételében rögzített azon érvelések, hogy az 5 munkavállalóhoz képest tervezett plusz – hatodik, tartalék főre vonatkozó – bérpótlék alkalmas lehet a nyereség növelésére, illetve másik oldalról közelítve, az indokolás során elmaradt 91.813 Ft-os bérköltségre egyértelműen fedezetet nyújt a nyereség azáltal, hogy annak mértéke 18,13 %-ról csupán 17,4 %-ra csökken. Ezen magyarázatok nem erősítik, sokkal inkább gyengítik az árindokolások koherenciáját, összhangját, ezáltal azok objektív jellegét. Szintén nem tudta figyelembe venni az előzetes vitarendezési kérelemhez csatolt, az 5 szakemberrel való teljesíthetőség és kalkuláció igazolására szolgáló táblázatot, mivel jelen jogvita tárgya nem annak eldöntése, hogy a tárgyi szerződés hány fővel teljesíthető, tekintettel arra is, hogy a felhívás és a dokumentáció nem tartalmazott létszám-követelményt. A felperes eredeti és kiegészítő árindokolása nem megfelelő, a gazdasági észszerűséggel össze nem egyeztethető, ezért nem alkalmas az ajánlati ár alátámasztására, vagyis arra, hogy az ajánlatkérő meggyőződésen alapuló megalapozott döntést tudjon hozni a szerződés kérelmező által megajánlott áron való teljesíthetőségéről. Mindezekre figyelemmel megállapította, hogy az alperesi érdekelt jogszerűen nyilvánította érvénytelenné a felperes ajánlatát a Kbt. 73. § (2) bekezdése alapján, ezért a Kbt. 165. § (2) bekezdés a) pontja szerint az első kérelmi elem tekintetében alaptalan jogorvoslati kérelmet elutasította.

A kereset, a védírat, az érdekelt észrevétele

- [17] A felperes az alperes határozatát – a két kérelmi elem vonatkozásában az eltérő jogorvoslati határidőre tekintettel külön-külön – keresettel támadta. Az 1. kérelmi elem kapcsán elsődlegesen a határozat megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság állapítsa meg a jogsértés megtörténtét, alkalmazzon jogkövetkezményt és semmisítse meg az alperesi érdekelt eljárást lezáró döntését, továbbá kötelezze eljárási költségeinek viselésére; másodlagosan a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését. A 2. kérelmi elem kapcsán a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Perköltséget is igényelt, melyet a bírósági eljárásban a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján megbízási szerződésben kikötött 42.500 Ft + Áfa összegre hivatkozással és 6 munkaóra felszámításával kért megállapítani. Megbízási szerződést nem csatolt.

- [18] Hivatkozása szerint a 2. kérelmi elemmel kapcsolatban az alperes jogsértően állapította meg az ügyfélképessége hiányát, jogértelmezése okszerűtlen, ellentétes az áru beszerzése és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 89/665/EGK (1989. december 21.) tanácsi irányelv 1. cikk (3) bekezdésével (a továbbiakban: Jogorvoslati Irányelv), a Kbt. 148. § (2) bekezdésével, az EUB és a Kúria joggyakorlatával, és a jogorvoslati jog – az Alapjogi Charta 47. cikkében is biztosított alapjog – súlyosan aránytalan korlátozásához vezetne. A jogorvoslati eljárás megindításának időpontjában a szerződés elnyerésére a valós, reális esélye egyértelműen fennállt, eredménytelenségi ok alkalmazására nem került sor, és annak megalapozottságára utaló körülmény sem merült fel a közbeszerzési eljárás során. Ügyfélképességét hipotetikus feltevésektől, az ajánlata érvénytelenségét vitató kérelmi elem esetleges jövőbeli megítélésétől függővé tenni nem lehet, a hivatkozott kérelmi elem későbbi megítélése révén az ügyfélképesség előzetesen nem vonható el. Az alperes indokolásában nem adott magyarázatot és okszerű jogi levezetést arra vonatkozóan, hogy a 2. kérelmi elem kapcsán a jogorvoslati kérelem benyújtásának időpontjában vizsgálandó ügyfélképesség megítélése miként függhet az 1. kérelmi elem későbbi érdemi elbírálásától. Az 1. kérelmi elembe foglalt vélt jogsértés orvoslása esetén ténylegesen és valóban kedvezőbb helyzetbe kerülhetett volna, az ügyfélképessége mindkét kérelmi elem tekintetében fennállt. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) ítéletei [C-131/16. számú 2017. május 11-i Achus és Gama ítélet; C-333/18. számú 2019. szeptember 5-i Lombardini Srl ítélet; C-497/20. számú 2021. december 21-i Randstad Italia ítélet; C-355/15. számú ítélet], és a Fővárosi Törvényszék 103.K.704.121/2023/18. számú ítélete alapján mivel egyidejűleg nyújtotta be a jogorvoslati kérelmét a saját ajánlata érvénytelensége és a nyertes ajánlattevő ajánlata érvénytelensége ellen, nem tekinthető kizártnak az eljárásból, ezáltal pedig a jogorvoslati joga a teljes összegezésre nézve fennáll. Az alperes tévesen hivatkozik a Kúria Kf.III.37.835/2019/4. (KJD.2020.24.) számú ítéletére, mert annak tényállása lényeges módon eltér a jelen eljárás tényállásától, abban az ügyben a felperes a saját ajánlatának érvénytelenségét nem vitatta.
- [19] Az 1. kérelmi elemmel kapcsolatos érvelése szerint az árindokoláskérés célja, hogy az ajánlatkérő meggyőződhessen a szerződés adott áron való teljesíthetőségéről, rendeltetése, hogy az ajánlatokban előforduló hibák és hiányosságok ne okozzanak érvénytelenséget, ne vezessenek a verseny csökkenéséhez. A közérdekű cél, hogy a közbeszerzés megvalósulását az aránytalanul alacsony ellenszolgáltatás vagy költség ne veszélyeztesse, a szerződés teljesítése a lehető leghatékonyabb ár-érték arány mellett történjen meg. A jogalkalmazó nem terjeszkedhet túl a jogalkotó által meghatározott és törvényben rögzített célon, az ajánlatkérő csak akkor köteles és jogosult érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető. Mind a joggyakorlat, mind a törvényi szabályozás abba az irányba mozdult, hogy az ajánlatkérők tegyenek meg mindent az érvényes ajánlattétel elősegítése érdekében. Az alperes több határozatában is kifejtette (pl. D.30/25/2015.), hogy az ajánlatkérő felelőssége, hogy az indokoláskérést olyan tartalommal fogalmazza meg, hogy arra az ajánlattevők olyan választ tudjanak adni, hogy az alapján az ajánlatkérő az ajánlati ár megalapozottságáról meg tudjon győződni és amennyiben a szolgáltatott információ alapján a meggyőződési kötelezettségének nem tud eleget tenni, abban az esetben további tájékoztatáskérési kötelezettség terhelheti. Az ajánlatkérő lényegében addig köteles vizsgálni a kérdéses árat, szükség esetén további indokolás(oka)t kérni, amíg egyértelműen meg tudja ítélni a kért ellenszolgáltatás megalapozottságát, vagy ellenkezőleg annak aránytalanul alacsony voltát. A Kommentár szerint „amennyiben az ajánlattevő indokolása nem elégséges a megalapozott döntéshozatalhoz, akkor az ajánlatkérő gyakorlati szempontból mégis kénytelen az indokolás kiegészítését kérni, kivéve, ha az információhiány abból fakad, hogy a korábban erre felhívott ajánlattevő indokolási kötelezettségének nem vagy hiányosan tett eleget. A kivételtől

eltekintve, az ajánlatkérő lényegében mindaddig köteles további kiegészítő tájékoztatást kérni, amíg az érvényesség vagy érvénytelenség kérdését egyértelműen meg nem tudja ítélni”. Dr. Patay Géza (szerk.) „A közbeszerzés joga - Kommentár a gyakorlat számára” szerint az ajánlatkérőt kötelezettségek terhelik az adat- és indokoláskérés tartalmával kapcsolatban, az ajánlat benyújtójának lehetőséget kell adni az indokolásra annak ismeretében, hogy pontosan melyek azok a pontok, amelyek ajánlatkérőben kétségeket ébresztettek. A megküldött felhívásban meg kell jelölni, hogy az ajánlattevő hogyan, milyen iratok benyújtásával igazolja a kifogásolt ajánlati elemet. Általános jellegű felhívás alapján az ajánlattevők nem kerülnek abba a helyzetbe, hogy megfelelő tartalommal el tudják készíteni indokolásukat az ajánlati áraik alátámasztására [Európai Bíróság C-285/99., C-286/99. ítéletei, az alperes D. 1055/11/2005., D.337/16/2011., D.478/13/2012., D.650/16/2012., D.145/24/2014., D.190/15/2014., D.380/27/2019. döntései]

[20] Az áringdolása a bérköltség kalkuláció kapcsán semmilyen szubjektív körülményre nem hivatkozott, kizárólag objektív, több évtizedes gyakorlati tapasztalatokon is alapuló tényeket közölt, illetve pontosított (egyértelműsített) mindkét indoklásban. Az alperesi érdekelt és az alperes az objektivitás követelményének való megfelelés hiányát róta a terhére, ugyanakkor nem hivatkoztak semmilyen szubjektív körülményre, amelyre az indoklást alapozta volna. Az alperes helytelenül és iratellenesen rögzíti a határozat 42. pontjában, hogy a 6. szakember bérköltség-felszámítása elmaradását minősítette kalkulációs hibának, amit kezelni próbált a kiegészítő áringdolásban. Mindvégig azt állította, hogy a bérköltség kalkulációja helyes volt (az eredeti áringdolásban is), mert 5 fővel látja el a feladatot és a 6. szakembert csak tartaléknak vette figyelembe. Ezt a kiegészítő áringdolásában egyértelműen rögzítette. Nincs ellentmondás az áringdolás és a kiegészítő áringdolás között. Az első áringdolás bérpótlékra vonatkozó számítása csak adminisztrációs hiba folytán tartalmazza a 6., tartalék munkavállaló bérpótlékát. Az alperesi érdekelt a kiegészítő áringdolás kérésekor egyáltalán nem utalt arra, hogy eltérést észlelt a között, hogy a béreknél 5 szakember bérköltségével számolt, míg a bérpótlékok kapcsán 6 szakemberrel kalkulált, erre első ízben csak a módosított összegezésében utalt. Ezt a hibát sajnos ő sem észlelte, ez azonban az áringdolás csekély mértékű módosításával orvosolható lett volna, ezért kérte a hiba kijavításának biztosítását vagy annak figyelmen kívül hagyását. Az adminisztratív hiba orvoslását a számviteli törvény is akceptálja. A hiba folytán nem elmulasztott költségeket felszámítani, hanem magasabb költséggel kalkulált. Egyik általa benyújtott dokumentumban sem állította, hogy kevesebb költséggel számolt volna, mint amennyivel kellett volna. Nem megalapozott a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 15. § (3) és (7) bekezdésére való hivatkozás, mert a bérköltségekkel megfelelő helyen és alapvetően megfelelő mértékben számolt.

[21] Az áringdolások következetességét, koherenciáját, ellentmondás-mentességét, objektivitását támasztják alá az alábbi körülmények: - az áringdolás 5. oldalán a helpdesk szolgáltatást biztosító szakemberek felsorolásánál az első szakember (tartalék) tekintetében nem került feltüntetésre, hogy a 7X24 órás, 8 órás váltott műszakú feladatellátásba bevonásra kerül; az áringdolás 5. oldalán a helpdesk szolgáltatást biztosító szakemberek felsorolásánál az első szakember (tartalék) bérköltségét, beleértve a munkáltatót terhelő járulékokat szándékosan figyelmen kívül hagyta a számításnál; az áringdolás 6. oldalán rendelkezett róla, hogy az esetleges szabadságolásoknak, mivel a szabadság alatt nem történik a projekthez kapcsolódó munkavégzés, ezért nincs további költsége (tehát további bérköltség a projekt kapcsán nem merül fel az 5 fő munkavállaló bérköltségén felül); az áringdolás 6. oldalán rendelkezett róla, hogy kizárólag a szabadságolások miatt merülhet fel egy 6. személy bevonásának szükségessége, de ez esetben is érvényesül a fentebb írt kitétel, miszerint a projekthez kapcsolódó munkavégzés hiányában a helyettesítés további költséggel nem jár; a kiegészítő áringdolás 4. oldalán a 6. szakember szintén egyfajta tartalékként kerül megjelölésre; a kiegészítő áringdolás 5. oldalán ismételten megerősíti, hogy a diszpécseri feladatok 5 fő

munkavállalóval elláthatóak és a hatodik munkavállaló kizárólag tartalékként kerül alkalmazásra.

- [22] Az előzetes vitarendezési kérelemhez mellékelt táblázatban (bérkartonok felhasználásával) egy hónap figyelembevételével bemutatta, hogy 5 fő munkavállalóval a feladat szerződés- és jogszerűen teljesíthető, melynek során figyelemmel volt az Mt. vonatkozó előírásaira. Az érintett munkavállalókat a feladatellátás sajátosságaira tekintettel munkaidőkeretben (tervezetten 4 hónapos) és a 7X24 órás, illetve 5X12 órás telefonos ügyeleti szolgáltatásra tekintettel több műszakos tevékenység keretében foglalkoztatja. Az általa alkalmazott munkaidőkeret (tervezetten 4 hónapos) nagyobb mozgásteret biztosít a munkáltatók számára az egyenlőtlen munkaidő beosztásra, a heti munkaidőnek, illetve egyéb előírásnak a munkaidőkeret időszakán belüli átlagban való figyelembevételére. Ezen logika mentén hagyta figyelmen kívül az árandokolásban rögzített számolásnál (kivéve sajnos a bérpótlékokat) és a kiegészítő árandokolásban is a tartalék szakember bérköltségét. Érthetetlen a határozat 42. pontja, mert a táblázata éppen azt szolgálta, hogy igazolja az indoklása megalapozottságát és objektivitását, ezért annak vizsgálata és figyelembevétele alapvető jelentőségű lett volna.
- [23] Az alperesi érdekelt jogsértően állapította meg az átalánydíj jellegű nettó havidíj aránytalanul alacsony voltát, és jogsértően hivatkozott a Kbt. 72. § (3) bekezdés szerinti érvénytelenségre, mert árandokolásából és kiegészítő árandokolásából a szerződés megajánlott áron való teljesíthetősége jelentős haszonkulccsal még akkor is megállapítható, ha az alperesi érdekelt szerinti költség (+ egy fő arányos munkabére) figyelembevételre kerül. Az alperesi érdekelt kizárólag az árandokolások közötti vélt ellentmondásra alapította a döntését, egyéb, az ár aránytalanul alacsony voltát alátámasztó érveket nem rögzített. A megajánlott havidíj az összes felmerült költséget fedezi. Jelen esetben – a D.340/2023. határozat alapján – legfeljebb a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjának alkalmazhatósága merülhetne fel, de az sem lenne megalapozott. A kiegészítő árandokolásban kezelni nem kért adminisztrációs hiba nem alkalmas arra, hogy az ajánlat megalapozottságát megkérdőjelezze, hiszen az eset összes körülménye alapján fel sem merülhetett az a gyanú, hogy a megajánlott áron a szolgáltatás ne lenne ténylegesen, jelentős haszon mellett teljesíthető. Semmiféle bizonyíték nem áll rendelkezésre annak megállapításához, hogy a megajánlott árat meghaladják a költségei és a haszna. Az érdekelt a számszaki levezetésből nem állapíthatta meg azt, hogy a megajánlott ár alacsony, mert a jogvita tárgyát képező eltérés/ellentmondás ennek megalapozására egyszerűen nem alkalmas. A kisebb jelentőségű adminisztrációs hiba nem volt kihatással a szerződés teljesíthetőségére, így annak orvoslására lehetőséget kellett volna biztosítani, és konkrét, pontos felhívást kellett volna kiadni. Mivel az érdekelt egy olyan körülményre alapította az ajánlata érvénytelenné nyilvánítását, amelyet nem érintett az árandokolás kérésekben (bérköltség-bérpótlék kalkuláció ellentmondása), jogsértően került sor az érvénytelenné nyilvánításra az összegezésben megjelölt jogalap szerint. A D.434/16/2013. határozat szerint kérdésfeltevés hiányából vagy nem megfelelő megfogalmazásából eredő adathiányra hivatkozással az érvényesség kérdésében nem lehet az ajánlattevő számára hátrányosan dönteni.
- [24] Bár az egyenlő bánásmód/esélyegyenlőség biztosításának követelményére és alapvető jogsértésre nem hivatkozott, mégis felhívja a törvényszék figyelmét arra a körülményre, hogy az alperesi érdekelt a versenytársat első ízben általánosságban hívta fel egy ellentmondás feloldására, majd miután észlelte (állítása szerint az alaposabb vizsgálat során) az ellentmondás tényleges okát, tartalmát, akkor ismételt hiánypótlási felhívást bocsátott ki, pontosan megjelölve az észlelt eltérést. Esetében szintén egy ellentmondás feloldására hívta fel, nem jelölve meg pontosan, hogy milyen hibákat észlelt (legalább is az érvénytelenné nyilvánításban megjelölt hibák nem kerültek megjelölésre), de számára nem biztosított ismételten lehetőséget az ellentmondás orvoslására.
- [25] A felperes kérte, hogy a bíróság vegye figyelembe az előzetes vitarendezési eljárásban és a jogorvoslati eljárásban tett nyilatkozatait is.

- [26] Az alperes védiratában – a határozatában foglaltakat fenntartásával – a kereset elutasítását és a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérte az IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján, melynek összegét a csatolt költségjegyzéken összesen 18 munkaóraban számított fel akként, hogy 4-4 munkaóra a két keresetlevél áttanulmányozása, 8 munkaóra a védirat elkészítése, 2 óra az iratok felterjesztése. Védekezése szerint a 2. kérelmi elem kapcsán határozata 36. pontjában levezette a két kérelmi elem közötti összefüggést az ügyfélképesség szempontjából. A Kúria KJD.2020.24. számú jogegységet biztosító döntése alkalmazandó a jelen ügyben is, mely szerint a jog- vagy érdeksérelemnek közvetlensége abban az esetben áll fenn, ha az adott közbeszerzési eljárásban lenne reális esélye az ajánlattevőnek a szerződés elnyerésére, ami jelen esetben hiányzik. Az 1. kérelmi elem vonatkozásában a keresetlevél 13. oldalán idézett Kommentárban is említett azon kivételről van szó, hogy a felperes a diszpécser létszám tekintetében megváltoztatta az eredeti indokolásában foglaltakat, amely több költségelem módosításával járt. Ennélfogva nem merülhetett fel az indokoláskérés nem vagy hiányos teljesítése, mert az indokoláskérés teljesítésre került, azonban olyan módon, amely érvénytelenséget vont maga után, így további kiegészítő indokoláskérésnek már nem volt helye. Az árindokolás nem megfelelő, ha a gazdasági észszerűséggel nem összeegyeztethető, nem objektív. Jelen esetben a felperes eredeti indokolásában egyértelműen azt rögzítette, hogy 6 fővel kívánja ellátnia diszpécseri feladatokat, csak elmulasztotta kalkulálni az egy fő bérköltségét. Ezt a hibát kiegészítő indokolásában azon magyarázattal próbálta kiküszöbölni, hogy eredetileg 5 fővel kalkulált, mely olyan eltérés, amely az eredeti árindokolása átértelmezésének, megváltoztatásának minősül, és mint ilyen, nem felel meg az objektivitás követelményének.
- [27] Az alpereshez csatlakozva az alperesi érdekelt is a kereset elutasítását kérte. Perköltséget is igényelt ügyvédi megbízási szerződés alapján, melyet azonban nem csatolt. Hivatkozása szerint az alperes megfelelően feltárta a tényállást és helyes döntést hozott mindkét kérelmi elem kapcsán. Az érvénytelenség okaként megjelölt eltérés nem tekinthető adminisztrációs hibának, hanem olyan módosítása a korábbi indokolásnak, amely az ajánlati ár megalapozottságát megkérdőjelezi. A 2. kérelmi elem vonatkozásában a felperes ügyfélképessége nem áll fenn, amit az alperes okszerűen állapított meg. A felperes érvelése e körben téves, az általa hivatkozott azon érdeke, hogy jogszerű eljárásban kerüljön sor egy másik ajánlat érvényessé és nyertessé nyilvánítására, nem tekinthető közvetlennek, hiszen érvénytelen ajánlatot tett ajánlattevői minősége miatt sem előnye, sem hátránya nem származna a döntés megsemmisítése esetén sem. Amennyiben pedig egyedül a nyertes ajánlattevőnek volt érvényes ajánlata, úgy a döntés megsemmisítése esetén új eljárásra lenne lehetőség, melyen a felperes ajánlatot nyújthatna be, nem releváns az ügyfélképesség megítélésében. Abban az esetben, ha az alperes elutasítja az 1. kérelmi elemet, a felperes ajánlata érvénytelen marad, melynél fogva nem kerül szerződéskötési pozícióba. A felperes által hivatkozott törvényszéki ítélet jelen ügygel nem analóg, így nem irányadó.

A bíróság döntése és jogi indokai

- [28] A felperes keresete – az alábbiak szerint – az 2. kérelmi elem vonatkozásában megalapozott, az 1. kérelmi elem vonatkozásában alaptalan.
- [29] A bíróság a Kbt. 170. § (1) bekezdése alapján indított jogvitát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (1)-(2) bekezdései, a (3) bekezdés a) pontja és az 5. § (1) bekezdése alapján közigazgatási peres eljárásban, a Kp. 77. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívüli eljárásban bírálta el figyelemmel arra, hogy a felek tárgyalás tartását nem kérték és azt a bíróság sem tartotta szükségesnek.
- [30] A határozat jogszerűségét a Kp. 12. § (1) bekezdése alapján, a Kp. 2. § (4) bekezdése és 85. § (1) bekezdése értelmében a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között, a Kp. 85. § (2) bekezdése szerint a közigazgatási tevékenység

megvalósításának – a határozat meghozatalának – időpontjában fennálló tények alapján vizsgálta. A tényállást a Kp. 78. § (2) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló adatok, valamint a felek előadásának egybevetése alapján, a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelve, a megelőző közigazgatási eljárásban megállapított tényállással összevetve állapította meg.

[31] A támadott határozat jogszabálysértő voltát a Kp. 78. § (1) bekezdésére és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ára figyelemmel a felperesnek kellett bizonyítania.

[32] A bíróságnak abban a kérdésben kellett döntést hoznia, hogy az alperes jogsértően szüntette-e meg az eljárást a 2. kérelmi elem vonatkozásban az ügyfélképesség hiányára hivatkozással, illetve jogsértően állapította-e meg az 1. kérelmi elem alaptalanságát.

[33] A bíróság elsőként azt a kérdést vizsgálta, hogy a felperes jogosult volt-e a 2. kérelmi elem előterjesztésére, tekintettel arra, hogy az alperes is ezen kérdés vizsgálatával kezdte a döntése indokolását. E vonatkozásban a bíróság a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.739/2023/9. számú ítéletére utal, melyben az eljáró tanács részletesen kifejtette és értékelte a jogorvoslati jog gyakorlásának az ajánlatkérő döntései elleni korlátait az uniós jogforrások és a Kbt. szabályozási kerete alapján, mellyel a törvényszék jelen tanácsa is maradéktalanul egyetért. A bíróság ezért 103.K.700.739/2023/9. számú ítéletből az alábbiakat emeli ki:

„A jogorvoslati kérelmet benyújtó fél ügyfélképességének vizsgálata a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálásának előfeltétele, vagyis az uniós jog által harmonizált jogterületre figyelemmel kötelezően és közvetlenül érvényesülő Alapjogi Charta 47. cikkében biztosított jogorvoslatihoz való alapjog gyakorlásának korlátozását jelenti, mely az Alapjogi Charta 52. cikkében foglalt szükségesség és arányosság elve tiszteletben tartása mellett alkalmazható, miszerint a Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

Az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Jogorvoslati Irányelv) 1. cikk (3) bekezdése alapján a tagállamok biztosítják, hogy az általuk megállapítandó részletes szabályok szerint legalább azon személyeknek álljon jogorvoslati eljárás a rendelkezésére, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott vagy ennek kockázata fennáll. A Kbt. 148. § (2) bekezdés első mondata szerint kérelmet nyújthat be az ajánlatkérő, az ajánlattevő (...), akinek jogát vagy jogos érdekét az e törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti.

Az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 4. cikke értelmében a jogalkalmazónak – azaz az alperesnek és a bíróságnak egyaránt – a nemzeti jogszabályt a Jogorvoslati Irányelv rendelkezéseivel és az EUB joggyakorlatával összhangban kell értelmeznie. A bírósági jogorvoslati jog érvényesítésének feltételeként vizsgált kereshetőségi jogra vonatkozóan a Kúria Kfv.III.37.312/2015/5. számú ítélete kimondta, hogy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő jogalkalmazói kötelezettség, miszerint a nemzeti jogszabályokat az Unió célkitűzéseire figyelemmel az uniós joggal összhangban kell értelmezni és alkalmazni, a kereshetőségi jog alkalmazására is érvényes, amennyiben van az adott területen az uniós jog által meghatározott, garanciális jellegű rendelkezés. A Jogorvoslati Irányelv 1. cikk (3) bekezdésében rögzített, a közbeszerzési eljárásban biztosított jogorvoslati jogra vonatkozó uniós jog által meghatározott garanciális intézkedésre figyelemmel az alperes jogorvoslati eljárásában az ügyfélképességet is az Unió célkitűzéseire figyelemmel az uniós joggal összhangban kell értelmezni és alkalmazni.”

- [34] A Fővárosi Törvényszék a fent idézett ítéletében az EUB és a Kúria vonatkozó joggyakorlatát is áttekintette és értelmezte, melyből a bíróság a következőket emeli ki: Az EUB értelmezésében a kizárásról szóló döntés véglegessége, illetve jogereje jelenti az elhatárolási pontot annak megállapításánál, hogy az eljárásból kizárt ajánlattevő érintettsége és a szerződés elnyeréséhez fűződő jogos érdeke megalapozza-e a jogorvoslathoz való jogát. Az EUB az eljárásból kizárt ajánlattevő helyzetére vonatkozóan lefektette, hogy azon ajánlattevővel szemben, amelynek ajánlatát az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásból kizárta, meg lehet tagadni a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozat elleni jogorvoslatot (C-355/15. számú, 2016. december 21-i Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung és Caverion Österreich ítélet 13–16., 31. és 36. pontjai). Ki kell emelni, hogy ebben az ügyben azt megelőzően jogerőssé vált határozat hagyta helyben az ajánlattevő kizárását, hogy a szerződés odaítéléséről szóló határozat elleni keresetet elbíráló bíróság határozatot hozott volna, ily módon úgy kellett tekinteni, hogy az említett ajánlattevő véglegesen ki van zárva a szóban forgó közbeszerzési eljárásból. Az EUB ugyanakkor kimondta, hogy olyan esetben viszont, amikor az ajánlattevők az ajánlatuk kizárásáról szóló és a szerződés odaítéléséről szóló, egyidejűleg hozott határozatok ellen nyújtottak be keresetet, nem lehet úgy tekinteni, hogy e társaságokat véglegesen kizárták a közbeszerzési eljárásból. Ebben a helyzetben az irányelv 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „adott szerződés” kifejezés adott esetben új közbeszerzési eljárás esetleges megindítására is vonatkozhat (C-131/16. számú 2017. május 11-i Achus és Gama ítélet 57-58. pontjai). Az EUB a C-333/18. számú Lombardi Srl ügyben, 2019. szeptember 5. napján kelt ítéletében elismerte, hogy a harmadik helyre rangsorolt és az alapkeresetet benyújtó ajánlattevőnek jogos érdeke fűződik a nyertes és a második helyre rangsorolt ajánlattevő ajánlatának kizárásához, mivel nem zárható ki, hogy – még ha ajánlata szabálytalan is – az ajánlatkérő szerv egy másik szabályos ajánlat kiválasztásának lehetetlenségét állapíthatja meg, és ezt követően új eljárást bonyolít le. Ugyanis, ha az elutasított ajánlattevő keresetét megalapozottnak ítélik, az ajánlatkérő szerv az eljárás megszüntetése és új odaítélési eljárás megindítása mellett dönthet azzal az indokkal, hogy a fennmaradó szabályos ajánlatok nem felelnek meg kellően az ajánlatkérő szerv által támasztott elvárásoknak. Emlékeztetett továbbá a tagállamok eljárási autonómiájának elvével kapcsolatban, hogy ezen elv semmi esetre sem igazolhatja a belső jog azon rendelkezéseit, amelyek gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszik az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (C-333/18. számú 2019. szeptember 5-i Lombardi Srl ítélet 27-29. és 33. pontok). A C-497/20. számú, 2021. december 21-i Randstad Italia ítéletének 74. pontjában az EUB egyértelművé tette, hogy a kizárt ajánlattevő jogorvoslati joga korlátozásának jogszabályi alapja az Irányelv 2a. cikkének (2) bekezdése – miszerint a kizárás akkor végleges, ha arról az érintett ajánlattevőket értesítették, és ha a kizárást egy független jogorvoslati szerv jogszerűnek ítélte, vagy ha a kizárás ellen jogorvoslatnak többé nincs helye –, mely értelmében a kizárásról szóló határozat még nem végleges jellege ezen ajánlattevők esetében meghatározza a szerződés odaítéléséről szóló határozattal szembeni keresetelési jogot, amelyet más irreleváns tényezők, mint például a kizárt ajánlattevő ajánlatának rangsora vagy a közbeszerzési eljárás résztvevőinek száma, nem korlátozhatnak.
- [35] A Kúria joggyakorlatát a fentebb ismertetett uniós jogból eredő követelményekkel összhangban kell értelmezni. A Kúria Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletének [25]-[27] pontjaiban lefektette, hogy „a jogorvoslati kérelmet előterjesztő ajánlattevő esetében is vizsgálni kell, hogy az általa állított jogsértés közvetlenül sérti-e vagy veszélyezteti-e jogát vagy jogos érdekét. Minden ajánlattevő érdeke, hogy az ajánlatkérő az ajánlatokat jogszerűen bírálja el, ez az általános elvárás azonban még nem teremti meg a közvetlenül kimutatható jog vagy érdeksérelmet a közbeszerzési eljárással kapcsolatban. Nem alapozza meg a kérelmezői státuszt, ha – figyelemmel az Irányelvben foglaltakra is – az ajánlattevő a jogsértés megállapítása esetén sem kerül kedvezőbb helyzetbe. Az eljárás eredménytelensége esetére feltételezett újabb közbeszerzési eljárás megindítása egy olyan jövőbeni, bizonytalan

szempont, amely nem igazolja, hogy a jogsértés megállapítása az ajánlattevő jogi helyzetét pozitívan befolyásolná. Márpedig jogorvoslati kérelmet csak az terjeszthet elő, akinek a jogorvoslati kérelemmel elérni kívánt cél teljesülése esetén, azaz a jogszabályoknak megfelelő elbírálás esetén reális esélye lenne az adott közbeszerzési szerződés elnyerésére. A [28] bekezdés rögzítette, hogy az érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevő, ha elfogadja ajánlatának érvénytelenné nyilvánításáról szóló döntést, akkor általában nem tudja a Kbt.-ben előírt közvetlen jog vagy érdeksérelmet valószínűsíteni, hiszen bármi is lenne a közbeszerzési eljárás kimenetele, ő előnyösebb helyzetbe nem kerülne, a nyeresre nem lenne esélye”.

- [36] A Kúria Kf.III.37.383/2019/5. számú ítélete [47] pontjában utalt arra, hogy „az ajánlattevő egyébiránt különböző eljárási szituációkban lehet jogorvoslatot kezdeményező. Ilyen például amikor az egyébként érvényes ajánlatot tevő, de nem nyertes ajánlattevő támadja az ajánlatkérői döntést (a nyertes pályázó ajánlatát). Ez leggyakrabban a második helyezett ajánlattevő eljárás indítását jelenti. További eset lehet, ha az ajánlattevő a saját ajánlata érvénytelenné nyilvánítását vitatja. Mindkét esetben egységes a bírói gyakorlat abban, hogy döntően és fő szabály szerint az ajánlattevő ezen státusza akkor alapozza meg az ügyfélképeséget, ha a kérelmező igazolni tudja, hogy jogszerű eljárás esetén kedvezőbb helyzetbe kerülhet/kerülhetett volna.” A Kfv.II.37.487/2017/3. számú ítélete [25] pontjában a Kúria megállapította, hogy „a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az ajánlattevőnek a jogos érdeke sérelmét igazolnia kellett volna és a jogos érdeksérelem kapcsán csak akkor lehetne az ügyfélképeséget megállapítani, ha a jogsértés megállapítása esetén a kérelmező az eljárás nyertesévé válhatna. Ilyen szűkítő értelmezést a Kbt. 148. § (2) bekezdésének sem rendszertani, sem szerkezeti, sem nyelvtani értelmezése nem tesz lehetővé, mert ilyen rendelkezést, erre utaló szabályt a Kbt. 148. §-a nem tartalmaz. Helytállóan hivatkozott az alperes a határozatában ugyanis arra, hogy a jogorvoslati kérelem előterjesztése esetén a közvetlen jogi érdek fennállását befolyásolja az, hogy az eljárás melyik szakaszában, milyen döntés ellen kerül benyújtásra jogorvoslati kérelem. Más a megítélés, ha eljárást lezáró döntés ellen nyújtják be, vagy még az eljárás folyamán hozott döntés ellen.” A Kfv.IV.38.105/2018/8. számú ítélet [37] pontjában pedig rámutatott, hogy „egy olyan helyzetben, ha csak egyetlen ajánlatot értékelt az ajánlatkérő érvényesnek, más – habár érvénytelen – ajánlatot tevőnek is megállapíthatóan jogos érdeke áll fenn annak tisztázására nézve, hogy az egyetlen érvényes ajánlat a költségelemek tekintetében ugyanolyan jogi-szakmai ellenőrzésen esett át, mint a saját ajánlata. Az érvényes ajánlat esetleges érvénytelenné nyilvánításának következménye az újabb közbeszerzési eljárás, felhívás ajánlattételre, amelyen az I.r. és II.r. alperesi beavatkozók újabb, az ajánlatkérő által hiányolt költség-elemi levezetést és magyarázatot, esetlegesen időközben teljesített feltétellel rendelkező ajánlatot tehetnek. Ezen ok-okozati összefüggés megalapozza ügyféli érdekeltségüket az eljárás ezen fázisában.”

- [37] Az előzőekben bemutatott EUB és kúriai joggyakorlat az eljárásból – érvénytelen ajánlat miatt – kizárt ajánlattevő jogi helyzetére vonatkozóan értelmezte a jogorvoslathoz való jog terjedelmét. A jelen ügy is ilyen, tekintve, hogy a felperest az alperesi érdekelt döntésével kizárta az eljárásból, egyúttal a cég1 ajánlattevő ajánlatát érvényesnek és nyertesnek hirdette ki. A felperes pedig egyidejűleg támadta mind a saját ajánlata érvénytelenné nyilvánítását, mind a nyertes ajánlattevő ajánlata érvényesnek minősítését.

- [38] Az EUB az eljárásból kizárt ajánlattevő jogorvoslathoz való jogának korlátozhatóságát nem csak a Jogorvoslati Irányelv 1. cikk (3) bekezdésében szereplő szerződés elnyeréséhez való érdekből, hanem a 2a. cikk (2) bekezdésben foglalt korlátozó rendelkezésből vezette le. A C-497/20. számú ítéletében kimondta, hogy a kizárásról szóló határozat még nem végleges jellege ezen ajánlattevők esetében meghatározza a szerződés odaítélésről szóló határozattal szembeni kereshetőségi jogot, amelyet más irreleváns tényezők, mint például a kizárt ajánlattevő ajánlatának rangsora vagy a közbeszerzési eljárás résztvevőinek száma, nem korlátozhatnak.

- [39] A perbeli esetben nem volt olyan döntés, amely a felperes kizárását véglegesen, jogorvoslattal többé nem támadható módon kizárta volna. A felperes a jogorvoslati kérelmében a saját kizárásáról hozott ajánlatkérői döntést is támadta, melyről az alperes a felperes másik, a nyertes ajánlatának érvényességét támadó jogorvoslati kérelmét megelőzően nem hozott olyan döntést, amely további jogorvoslati kérelemmel (keresettel) nem volt támadható. A felperes ezért helytállóan érvelt azzal, hogy ügyfélképessége nem csak az 1. kérelmi elem, de a 2. kérelmi elem vonatkozásában is fennállt, tekintettel arra, hogy abban a nyertes ajánlat érvényességét abból a szempontból vitatta, hogy az alperesi érdekelt jogsértően fogadta el a hiánypótlást és ezáltal jogsértően minősítette az ajánlatot érvényesnek, illetve hirdette ki a cég1-et nyertesnek. A bíróság utal a fent kifejtett – az EUB és a Kúria joggyakorlatából eredő – elvre, miszerint csak a már érvénytelen ajánlata miatt jogerősen kizárt ajánlattevő ügyfélképessége korlátozott. Jelen esetben a felperes a saját ajánlata érvénytelensége megállapításának jogszerűségét is vitatja – melyre vitathatatlanul ügyfélképességgel rendelkezik –, melyből következően a felperes ajánlatának érvénytelensége még nem jogerősen, véglegesen eldöntött tény, az arra vonatkozó jogorvoslati eljárás még folyamatban van. Figyelemmel erre, az ügyfélképessége kiterjed a közbeszerzési eljárást lezáró döntés jogszerűségének vitatására is. Az alperes ezért jogsértően állapította meg, hogy a felperesnek nem áll fenn a jogorvoslati jogát megalapozó közvetlen érintettsége a 2. kérelmi elem vonatkozásában.
- [40] Az alperes ellentmondásosan érvelt azzal, hogy a közvetlen érdekeltséget külön-külön kérelmi elemenként kell megvizsgálnia, mégis a felperes jogorvoslati jogosultságát a 2. kérelmi elem tekintetében az 1. kérelmi elemre tekintettel zárta ki, azzal az indokkal, hogy ha az 1. kérelmi elem alapos lenne, akkor legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevőként a felperes lenne az eljárás nyertese. Az alperes nem előlegezheti meg ezt az ajánlatkérői döntést és abból nem vonhat le visszamenőleges következtetést a felperes jogorvoslati jogosultságát illetően, erre a felperes helytállóan hivatkozott a keresetében.
- [41] A bíróság ezen kérdés vonatkozásában az alperesi érdekelt érvelését sem fogadta el. Nem okszerű a felperes közvetlen érdekeltsége hiányára következtetni abból, hogy amennyiben egyedül a cég1-nek volt érvényes ajánlata, úgy az összegezés megsemmisítése esetén új eljárásra lenne lehetőség, melyen a felperes ajánlatot nyújthatna be. Ez a fenti joggyakorlat alapján éppen a felperes érdekeltségét, kedvezőbb helyzetbe kerülésének lehetőségét támasztja alá.
- [42] A bíróság utal arra, hogy az alperes határozatában hivatkozott, a Fővárosi Törvényszék 25.K.700.307/2018/19. számú ítélete alapjául szolgáló ügy tényállása szerint, a felperes a jogorvoslati kérelmében a saját ajánlata érvénytelenné nyilvánítását nem kifogásolta, kizárólag az egyetlen érvényes ajánlat érvényessé nyilvánítását sérelmezte. Az elsőfokú bíróság tehát abban az ügyben eltérő tényállás alapján állapította meg a felperes jogorvoslati jogosultsága hiányát. A Kúria is ezen tényállás alapján hozta meg – a fenti idézett – Kf.III.37.835/2019/4. számú, a 25.K tanács ítéletét helybenhagyó döntését, melynek [28] bekezdésében lényeges körülményként hivatkozott arra, hogy az érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevő, ha elfogadja az ajánlatának érvénytelenné nyilvánításáról szóló döntést, akkor általában nem tudja a Kbt.-ben előírt közvetlen jog vagy érdeksérelmet valószínűsíteni, hiszen bármi is lenne a közbeszerzési eljárás kimenetele, ő előnyösebb helyzetbe nem kerülne. Az alperes határozatában hivatkozott 104.K.702.284/2021/12. számú törvényszéki ítélet tényállása is lényegesen eltérő és nem ellentétes a fenti megállapításokkal. Ezen ügy felperese ugyanis korábbi közbeszerzési eljárásában elkövetett hamis adatszolgáltatás miatt a Kbt. 62. § (1) bekezdése alapján az eljárásból kizárt ajánlattevőnek minősült a jogorvoslati kérelme benyújtásakor.
- [43] A bíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alperes jogsértően vonta el a felperes jogorvoslati jogát a 2. kérelmi elem vonatkozásában és jogsértően szüntette meg az eljárást ezen kérelmi elem tekintetében. Ezért az alperes határozatának a felperes 2. kérelmi eleme

vonatkozásában hozott eljárásmegszüntető rendelkezését a bíróság – a Kp. 89. § (1) bekezdés *b)* pontja és 92. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján – megsemmisítette és az alperest e körben új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az alperesnek a fent rögzített jogértelmezés figyelembevételével meg kell állapítania a felperes ügyfélképessége fennállását a 2. kérelmi elem tekintetében, és a felperesnek ezen, a nyertes ajánlat érvényességének vitatása iránt előterjesztett jogorvoslati kérelmét – a jogorvoslati kérelem keretei között, amennyiben más eljárási akadály nem merül fel – érdemben kell vizsgálnia és elbírálnia.

- [44] A bíróság ezt követően a felperes 1. kérelmi eleme vonatkozásában hozott alperesi döntés jogszerűségét vizsgálta. Ebben a kérdésben arról kellett állást foglalnia a bíróságnak, hogy az alperes a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott-e akkor, amikor a felperes ezen jogorvoslati kérelmét érdemben elutasította arra hivatkozással, hogy az alperesi érdekelt jogszerűen döntött a felperesi ajánlat érvénytelenné nyilvánításáról.
- [45] A Kbt. külön szakaszban szabályozza azt a feltételrendszert és eljárásrendet, amelynek figyelembevételével köteles az ajánlatkérő lefolytatni az aránytalanul alacsony árat tartalmazó ajánlatok vizsgálatát, s amelynek eredményeként döntenie kell az ajánlatok érvényességéről vagy érvénytelenné nyilvánításáról.
- [46] A Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő első lépésben megállapítja, hogy az ajánlat aránytalanul alacsony összeget tartalmaz. Ezt követően köteles ennek indokolására felhívni az ajánlattevőt a Kbt. 72. § (2)-(4) bekezdésében foglalt eljárási rend szerint. Az ajánlatkérő kötelezettsége olyan részletezettségű és pontosságú indokoláskérés megfogalmazása az ajánlattevő felé, amely alkalmas arra, hogy az ajánlattevő a kért adatokra megfelelő indokolást adjon. A Kúria a Kf.39.084/2021/4. számú ítéletében rögzítette, hogy az árindokolás kérés, kiegészítő árindokolás kérés annak az eszköze, hogy az ajánlatkérő az ajánlat megajánlott áron vagy költségen való teljesíthetőségéről meg tudjon győződni. Ez fontos érdeke az ajánlatkérőnek, mert a közbeszerzési eljárás célja, hogy a kiírt közbeszerzési tárgy megvalósulása érdekében olyan ajánlattevővel és olyan áron kerüljön megkötésre a szerződés, amely alapján a szerződés fenntartható.
- [47] A Kbt. 72. § (3) bekezdése külön is kimondja, hogy az ajánlattevő köteles az árat alátámasztó minden dokumentumot, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani, az ajánlatkérőnek a döntését a közölt információk alapján kell meghoznia. Ebből következően a megfelelő és teljes körű indokolás és bizonyítás terhét a jogalkotó az ajánlattevőre mint az ajánlat összeállításával kapcsolatos információk teljes körével rendelkező személyre telepíti. Az ajánlattevő az aránytalanul alacsony ár kapcsán benyújtott indokolásban foglalt adatokkal támasztja alá az ajánlati árat, igazolja, hogy az ajánlati árának kalkulálása során minden felmerülő költséggel, tétellel számolt, az ajánlati ár kalkulálásakor figyelembe vett árelemeket kell minél részletesebb, minél konkrétabb adatokkal ismertetnie, mert ezzel tudja leginkább objektíven alátámasztani az aránytalanul alacsony ajánlati árat. Az ajánlatkérő a konkrét ajánlati árat alkotó árelemek bemutatása, az indokolásban foglalt adatok alapján tud meggyőződni arról, hogy a megajánlott áron biztosítható-e részére a teljesítés, a vállalat megalapozott-e. Ennek során kizárólag az objektív alapú indokolást veheti figyelembe.
- [48] Az ajánlatkérő – ugyancsak a Kbt. 72. § (3) bekezdésében rögzítettek szerint – az indokolás elfogadhatóságának megítéléséhez – ha az elfogadhatóság kétséges – további kiegészítő indokolást kérhet az ajánlattevőtől, a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett. A Kbt. ezen rendelkezése a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 69. cikk (3) bekezdésének felel meg, mely szerint az ajánlatkérőnek az ajánlattevővel folytatott „konzultáció” útján kell ellenőriznie a megadott információkat. A Fővárosi Törvényszék 103.K.700.536/2019/13. számú ítéletében kifejtettek szerint „az Irányelv e megfogalmazása egyfajta párbeszédre, egyeztetésre utal, amelynek során az ajánlattevő a kapott szempontok mentén feltárja, magyarázza ajánlatának az árindokolás-kéréssel érintett elemét.”. „A Kbt. és az Irányelv vonatkozó rendelkezései együttes értelmezése alapján az árindokolás funkciója -

miután az ajánlattevő a Kbt. 81. § (11) bekezdése alapján ajánlatához kötve van - kizárólag a benyújtott ajánlat értelmezése, magyarázata lehet abból a célból, hogy az ajánlatkérő meggyőződhessen az ajánlati ár megalapozottságáról, a szerződés teljesíthetőségéről. A bírálati szakaszhoz köthető párbeszéd az ajánlattételi szakasztól eltérő időben – a közbeszerzési eljárásnak az időben későbbi szakaszában – folyik az ajánlatkérő és az ajánlattevő között, amiből az is következik, hogy ennek során az ajánlattevő indokolásának az őt kötő ajánlat keretei között kell maradnia.” A Fővárosi Törvényszék 103.K.707.389/2020/17. számú ítéletében az előző jogértelmezést fenntartva kifejtette azt is, hogy „Az ajánlati ár megalapozottságát firtató kérdésekre adott válasz/ok az ajánlat keretei között lehetséges/ek, több forduló esetén a válaszoknak egymásra épülő koherens rendszert kell alkotnia, hiszen lényeges ajánlati elem megalapozottságáról kell meggyőzze az ajánlatkérőt, mégpedig objektív alapú indokokat előadva, ami ajánlati ár esetén pénzügyi-gazdasági adatok számszaki kimunkálását kell jelentse. A bíróság egyetértett az alperes azon, döntéseiben következetesen alkalmazott, a Kbt. és az Irányelv rendelkezéseivel is összhangban lévő álláspontjával, hogy az árindokolás az ajánlat magyarázatára szolgál, a kiegészítő indokolás pedig ehhez képest további magyarázatra ad lehetőséget, de tartalmi, a korábban egyes elemekre adott magyarázat módosítására, eltérő magyarázatára nem, mert ez eleve kétségesse teszi az addig megadott válaszokat. Nyilvánvaló, hogy a számítási hiba, elírás, vagy egyéb, a válaszok koherenciáját nem érintő tartalmak korrekciójára lehetőség van. A felperes vizsgált kiegészítő árindokolásai azonban e követelményeknek nem feleltek meg.” A törvényszék ezen korábbi jogértelmezését a jelen ügyben is irányadónak tekinti.

[49] A Kbt. 72. § (3) bekezdés utolsó fordulata kimondja, hogy az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető. Ez esetben az ajánlatkérő jogszerűen alkalmazhatja a Kbt. 73. § (2) bekezdése szerinti, a 72. §-ra visszautaló érvénytelenségi jogcímet. A Kúria Kfv. 37.788/2017/5. számú döntése szerint az ajánlatkérő alappal nyilvánítja érvénytelenné azt az ajánlatot, amely a megkötni szándékozott szerződés tárgyára tekintettel a gazdasági észszerűséggel össze nem egyeztethető, aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást tartalmaz, és az ajánlattevő erre nem ad megfelelő, objektív alapú indokolást.

[50] A Fővárosi Törvényszék következetesen fenntartott álláspontja szerint a Kbt. rendelkezései kogenciájából adódóan, ha az aránytalanul alacsony árra vonatkozó jogi szabályozás alapján az objektív alapú indokolás követelménye akár egyetlen közölt adat alapján nem teljesül, az indokolás nem megfelelő, az ajánlat ez okból való érvénytelenségének megállapítása jogszerű. Az indokolás meg nem felelő volta nem csak akkor állapítható meg, ha a megajánlott ár aránytalanul alacsony, hanem akkor is, ha az indokolás az adatok megváltoztatása miatt nem megfelelő. Amennyiben az indokolások nem feleltethetők meg egymásnak, az ajánlatkérő el sem juthat az ajánlati ár kirívóan alacsony voltának megítéléséhez, miután az elégtelen, ellentmondó válaszok az ajánlat ilyen tartalmú érdemi vizsgálatának akadályai. (103.K.700.175/2019/10., 103.K.700.536/2019/13., 103.K.707.389/2020/17.) Egységes a joggyakorlat abban, hogy az ajánlattevőknek árindokolásaikban minden költséget ott kell kalkulálniuk, feltüntetniük, ahol az ténylegesen felmerül, ellenkező esetben a keresztfinanszírozás tervezésével az indokolás nem minősülhet objektív alapúnak. Az alperes ezért megfelelően érvelt azzal, hogy egyes költségtelek mértékének, valamint az összköltséghez és az ajánlati árhoz viszonyított arányának módosítása nem tekinthető objektív alapú indokolásnak.

[51] Rögzíti a bíróság, hogy a jelen ügyben annak megalapozottsága, jogszerűsége nem volt vitatott, hogy az alperesi érdekelt a felperes ajánlati árát aránytalanul alacsonynak tekintette és erre tekintettel árindokolást kért a felperestől. A jogvita a felek között abban állt, hogy a felperes árindokolása és kiegészítő árindokolása között feszült-e olyan ellentmondás, amely

megdönthette az indokolás objektív alapú voltát, a felperes változtatott-e a szerződés teljesítéséhez szükséges költségelei adatain a helpdesk szolgáltatás tekintetében.

- [52] A felperes kereseti állítása szerint ezen szolgáltatás teljesítését 5 emberrel tervezte, a 6. szakembert csak tartalékként tüntette fel, az ő költségeivel nem számolt. A felperes 2024. május 9-én megküldött árandokolása alapján a bíróság megállapította, hogy a felperes az eredeti indokolásában egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a „folyamatos diszpécser szolgálatot a szabadságok figyelembevételével 6 fővel tudjuk ellátni úgy, hogy egyszerre 1 ember dolgozik, 8 órás műszakban”. Táblázatos formában is 6 szakember bérköltségét tüntette fel egyesével, továbbá 6 főre számolt műszakpótlékot és 6 főre számolt munkaszüneti napi pótlékot jelenített meg a bérpótlékok sorokban [„Bérpótlék: éjszakai pótlék vagy műszakpótlék jár a Munka Törvénykönyv szerint. Jelen esetben folyamatos munkavégzés miatt – műszakpótlékkal kell kalkulálni.: 30%; a megadott 6 fő esetén: 4 047 660 Ft a havi bér és ennek a 30%-a”; Bérpótlék: munkaszüneti napi pótlék. 100%; évi 11 munkaszüneti nap, naponta 3 műszak (3fő/nap), összesen 33 átlag napi bér 100%-a. Átlag napi bér: 4 047 660 Ft/6/22=30 664 Ft (...)]. Azon tény, hogy a felsorolásban első szakember tekintetében nem került feltüntetésre, hogy a „7X24 órás, 8 órás váltott műszak”, nem igazolja, hogy az ő közreműködésére a felperes nem számított, „csak tartalékként” tüntette fel, ez esetben ugyanis egyáltalán nem lett volna szükséges ezen személy bérköltségét feltüntetni. Így az sem fogadható el, hogy ezt az egy bérköltséget szándékosan hagyta figyelmen kívül az összesítés rovatban. A bíróság nem azonosította a felperes által állított összefüggést a szabadságolások és a 6. ember erre tekintettel történő „tartalékos” szerepe között. A felperes maga is hivatkozott arra a keresetében, hogy az általa alkalmazott munkaidőkeret (tervezetten 4 hónapos) nagyobb mozgásteret biztosít számára az egyenlőtlen munkaidő beosztásra. A felperes az árandokolás 6. oldalán nem tett említést arról, hogy kizárólag a szabadságolások miatt merülhet fel egy 6. személy bevonásának szükségessége, így erre a felperes iratellenesen hivatkozott. Tévesen állította ezért a felperes, hogy a két árandokolás között nem volt megmagyarázhatatlan ellentmondás.
- [53] A felperes a 2024. június 14-én benyújtott kiegészítő árandokolásának azon hivatkozása, hogy a diszpécseri költségekre vonatkozó „táblázatban 5 fő, 7x24, 8 órás váltott műszakos diszpécsert tüntettünk fel”, nem volt összhangban az árandokolásában foglaltakkal. Ezért nem volt elfogadható azon magyarázata, hogy a 6. ember bérköltségét (havi 91.813 Ft-ot) nem kellett ráosztani a projektre, ezért számolt az összesítésben 5 fővel. A felperes kiegészítő árandokolásában foglalt ezen iratellenes és okszerűtlen magyarázata ezért a perben sem alkalmas annak alátámasztására, hogy a felperes 5 fő diszpécserrel kívánta ellátni a szerződéses feladatát.
- [54] Az alperesi érdekelt észlelte, hogy a 91.813 Ft összeg hiányzik az összesített bérköltség összegéből és ezáltal az összes költséghez sem került hozzászámításra. Ezen ellentmondásra kérdezett rá 2024. június 11-ei kiegészítő árandokolás-kérésében, egyértelmű és pontos kérdést intézve a felpereshez. A táblázat adatai alapján az alperesi érdekelt és az alperes is okszerűen feltételezett számítási hibát.
- [55] A bíróság megítélése szerint a rendelkezésre álló dokumentumok azt az alperesi megállapítást igazolják, hogy a tévesen megadott összesített bérköltségre (és összesített költségre) a felperes utólag próbált olyan magyarázatot adni kiegészítő indokolásában, amellyel ezt a hiányosságot kívánta kiküszöbölni. Az azonban nem állt összhangban a korábbi nyilatkozatával. Az alperes ezért helytálló megállapítást tett arról, hogy a felperes kiegészítő árandokolása az eredeti árandokoláshoz képest olyan jellegű eltérést tartalmazott, amely már az eredeti indokolás átértelmezésének, megváltoztatásának minősül, és mint ilyen, nem felel meg az indoklás egészével szemben támasztott objektív követelményének. A jelen ügyre vonatkoztatva a fenti elvárásokat, nem felel meg az objektív alapú indoklás követelményének, ha az ajánlattevő az ajánlatkérő árandokolás-kérésére és kiegészítő árandokolás-kérésére egymáshoz viszonyítva eltérő válaszokat ad, az indokolását, az abban foglalt adatokat módosítja, az egyes

költségelemeket átírja, újabb elemekkel bővíti. A felperes a diszpécser létszám tekintetében megváltoztatta az eredeti indokolásában foglaltakat, amely több költségelem módosításával járt. A felperes eredeti és kiegészítő árindokolása ezért nem megfelelő, a gazdasági észszerűséggel össze nem egyeztethető, ezért nem alkalmas az ajánlati ár alátámasztására, vagyis arra, hogy az ajánlatkérő meggyőződésen alapuló megalapozott döntést tudjon hozni a szerződés kérelmező által megajánlott áron való teljesíthetőségéről.

- [56] A felperes előzetes vitarendezési és jogorvoslati eljárásban előadott érvelése sem támasztotta alá árindokolásának objektivitását, azokban a felperes egymástól eltérő, alternatív magyarázatokat adott az aránytalanul alacsony ár alátámasztására a vitatott elem tekintetében: 5 fő foglalkoztatása esetén a hatodik ember bérpótléka növelné a hasznot; vagy 6 fő foglalkoztatása esetén a 6. ember bérköltségét a haszon csökkentésével lehet megoldani. Ez egyrészt nem felel meg a határozottság és következetesség követelményének, másrészt ezen megoldások a fent már említett keresztfinanszírozási tilalom miatt sem lennének elfogadhatóak. Az alperes megfelelően rögzítette határozatában, hogy a felperes ezen érvelése nem erősíti, sokkal inkább gyengíti az árindokolások összhangját és objektív jellegét. Mindazonáltal a felperesnek az eltérések koherens és egymásra épülő magyarázatát az árindokolásaiban kellett volna megadnia, azt nem pótolhatja sem a jogorvoslati eljárás során, sem pedig a peres eljárásban.
- [57] Az alperesnek nem volt feladata annak vizsgálata, hogy a felperes előzetes vitarendezési kérelméhez csatolt, az 5 szakemberrel való teljesíthetőség és kalkuláció igazolására szolgáló táblázatot értékelje. A felperes alaptalanul érvelt azzal is, hogy az alperesi érdekeltnek a bérpótlékok összege és a teljes bérköltség összege közti ellentmondás miatt további indokolást kellett volna kérnie. Mivel a táblázatban a felperes 6 szakembert tüntetett fel, a bérpótlék rovatokban pedig az ennek megfelelő bérpótlékszámítás (hat személyre) megfelelő volt, az alperesi érdekelt a bérpótlék tekintetében nem észlelhetett eltérést. A módosított összegezésben nem a bérpótlék helytelen feltüntetése jelentette azt a hibát, amit a felperes terhére értékelt, hanem a felperesnek a teljesítéshez igénybe veendő szakemberek számára és költségére vonatkozó nyilatkozatai közti ellentmondást. Az alperesi érdekelt és az alperes a bérpótlék számítását okszerűen értékelték a felperes ellentmondásos nyilatkozata bizonyítékként, az nem volt adminisztrációs hibaként kezelendő. Ezért a felperes alaptalanul kifogásolta, hogy a bérpótlék számításának módjára és összegére vonatkozóan az alperesi érdekelt nem hívta fel a figyelmét a kiegészítő indokoláskérésében. A „kialakulnak tekinthető joggyakorlat értelmében az ajánlatkérő vizsgálata nem lehet parttalan, és nem irányulhat arra, hogy a megfelelő, objektív alapú indokoláshoz vezető ajánlattevői közreműködés hiányában is mindenképpen az ajánlat teljesíthetőségére helyeződjön ki” (103.K.707.389/2020/17.). Az ajánlatkérőnek a Kbt. kógens elvárásainak mindenben megfelelően kell eljárnia, és a többi ajánlattevő felé is transzparens módon láttatnia szükséges azt, hogy a döntése nélkülözi a szubjektív elemeket, és egy objektív alapú vizsgálat eredményeként kerül megállapításra az alacsony áron vállalt kötelezettség jogszerű feltételek melletti teljesíthetősége. Az alperesi érdekeltnek ezért az árindokolásban feltüntetett bérpótlék összegének „kijavítására” nem kellett további nyilatkozatot kérnie. Jogszerűen járt el akként, hogy a felperestől további indokolást nem kért, hanem az ellentmondásos nyilatkozatot, az adatok módosítását értékelte és abból az árindokolás objektivitásának hiányára következtetett.
- [58] A kiegészítő árindokolás – a fentiekben bemutatott funkciójával ellentétben – nem a benyújtott ajánlat további magyarázatát adta, nem is adminisztrációs hiba korrekcióját jelentette, hanem az ajánlat módosítását a helpdesk szolgáltatásban közreműködő szakemberek számának megváltoztatásával.
- [59] A kifejtettek alapján az alperes jogszerűen állapította meg, hogy az alperesi érdekelt eljárása és az alkalmazott jogkövetkezmény megfelelt a Kbt. előírásainak. Az alperesi érdekelt helytállóan állapította meg, hogy az ajánlati ár megalapozottságáról, a szerződésnek az

